

3. Власова О. І. Педагогічна психологія: навчальний посібник / О.І. Власова. – К.: Либідь, 2005. – 400с.
4. Наука та освіта – 2006 : матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції. – Дніпропетровськ, 2006. – Т.3: Педагогічні науки. – 108 с.
5. Семенова А. В. Основи психології і педагогіки : навчальний посібник / А.В. Семенова, Р.С. Гурін, Т.Ю. Осипова. – К. : Знання, 2006. – 319 с.

Кулаєц Н.М.

Современные условия организации учебного процесса в медицинском вузе

Кафедра внутренней медицины №2 и медсестринства
ГВУЗ «Ивано-Франковский национальный медицинский университет»,
г. Ивано-Франковск, Украина

Резюме. Реализация внедрения государственных стандартов высшего образования сопровождается изменением образовательной педагогики, предусматривающие подготовку компетентных, конкурентоспособных, ответственных специалистов - медиков, способных самостоятельно и творчески решать профессиональ-

ные вопросы, которые невозможно выполнить без повышения роли самостоятельной работы студентов в медицинском вузе.

Ключевые слова: самостоятельная работа студентов, учебный процесс, медицинский вуз.

N.M. Kulaiets

Current Circumstances of the Educational Process Organization at Medical University

Department of Internal Medicine No.2 and Nursing
Ivano-Frankivsk National Medical University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

Abstract. Implication of the national standards of higher education is accompanied by changes in the educational pedagogy that presupposes training of competent, competitive, responsible medical specialists, able to self-dependently and creatively solve professional tasks, which is impossible to perform without increasing of the role of students' self-reliant work at a medical university.

Keywords: independent work of students, teaching process, medical college.

Надійшла 18.05.2015 року.

УДК: 378.147+617

Новицький О.В.

Деякі питання діяльності навчально-тренувального центру з «Хірургії» на базі кафедри хірургії № 2 та кардіохірургії

Кафедра хірургії № 2 та кардіохірургії
Івано-Франківський національний медичний університет, Україна
E-mail: onow@ukr.net

Резюме. Найважливішим завданням у підготовці майбутнього лікаря-спеціаліста є формування систем умінь і навичок, що складають основу професійної майстерності. В публікації наведені результати діяльності навчально-тренувального центру з «Хірургії» на базі кафедри хірургії № 2 та кардіохірургії щодо освоєння та відпрацювання практичних навичок з проктології. Згідно «Наскрізної робочої програми для підготовки студентів медичних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації для оволодіння практичними навичками та методиками, необхідними для роботи на посадах лікарів за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина» (Київ – 2011), на кафедрі розроблені і впроваджені алгоритми виконання практичних навичок з розділу «Проктологія».

Ключові слова: практичні навички, навчально-тренувального центру, оволодіння студентами практичних навичок з проктології.

Глибoki перетворення соціальної структури суспільства вимагають конструктивних змін у галузі освіти, зокрема, медичної. У зв'язку з переходом на кредитно-модульну систему навчання викладачі вищих медичних навчальних закладів мають забезпечити якісно новий рівень підготовки майбутніх фахівців. Важливою проблемою сьогодення є вдосконалення вищої медичної освіти з урахуванням сучасної тенденції європейської спільноти до об'єднання освітніх зусиль з метою підвищення якості підготовки спеціалістів. При цьому на перший план виступає пошук нових технологій навчання, які суттєво покращують практичну підготовку висококваліфікованих спеціалістів з якісно новим рівнем знань та вмінь [1].

Велике значення у підготовці майбутнього лікаря надається, насамперед, освоєнню та поглибленню практичної досконалості, тобто засвоєнню цілого ряду практичних навичок, які безпосередньо пов'язані із запитами клініки і допомагають в освоєнні і реальному виконанні різних мані-

пуляцій та діагностичних обстежень [2]. Необхідно зазначити, що якісне оволодіння практичними навичками істотно розширює кругозір майбутнього лікаря, а досконале опанування ними сприяє своєчасному і грамотному наданню невідкладної та планової хірургічної допомоги хворим. Відомо також, що для досягнення максимального ефекту від вивчення будь-якої медичної дисципліни необхідно, щоб студенти не лише отримували глибокі теоретичні знання, а й постійно вдосконалювали виконання практичних навичок. Адекватне засвоєння практичних навичок інтенсифікує засвоєння теоретичного матеріалу, стимулює інтерес до вивчення дисципліни і спонукає до активного клінічного мислення [3].

Уміння пов'язати теоретичні положення з аналізом реальної клінічної ситуації у конкретного пацієнта, мистецтво переконувати, здатність вирішувати проблему діагностики і лікування всебічно – це засоби впливу викладача на свідомість, чуття і сприйняття студента. У цьому плані в набутті практичних навичок та вмінь допомагають також технічні засоби навчання: інформаційні (аудіо-візуальні) та програмованого комп'ютерного навчання та контролю [4].

Студенти у процесі навчання на хірургічних кафедрах повинні навчитися визначати адекватні і найбільш ефективні методи діагностики та лікування, виявити можливі ускладнення. Це допомагає їм мислити поняттями й категоріями, які найбільш повно відповідають сучасному рівню знань з дисципліни.

Актуальною проблемою у формуванні лікарського професіоналізму є опрацювання і засвоєння практичних навичок та вмінь. Метод формування практичних навичок єдиний практичний тренінг, який включає багаторазове, систематичне виконання одних і тих же дій, рухів, розрахунків до досягнення стадії автоматизму. Завдання вищої школи – забезпечити всі умови студенту для успішного засвоєння

навичок [5]. Удосконалення засвоєння практичних навичок у клініці, як і на інших клінічних кафедрах, – це складний і тривалий процес.

Оволодіння практичними навичками завжди повинно бути поетапним. Перший етап, на нашу думку, включає передусім достатню теоретичну підготовку студентів, їх ознайомлення з методикою збору інформації, обстеження хворих, проведення діагностичних і лікувальних маніпуляцій, засвоєння принципів деонтології. На другому етапі передбачається практичне виконання студентами діагностичних і лікувальних маніпуляцій на манекенах і муляжах (ін'єкції, промивання шлунку, постановка різних видів клізм, проведення дуоденального зондування, катетеризації сечового міхура тощо). В обладнаних кабінетах студенти засвоюють правила роботи з інструментами та апаратурою, засвоюють правила техніки безпеки. Третій етап – це самостійна робота студентів під керівництвом викладача по освоєнню практичних навичок. Вона починається на практичному занятті чи під час курації хворих і надалі продовжується студентами під час виробничої практики.

Згідно «Наскрізної робочої програми для підготовки студентів медичних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації для оволодіння практичними навичками та методиками, необхідними для роботи на посадах лікарів за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина» (Київ, 2011), в переліку практичних навичок та методик, якими повинні оволодіти студенти IV-VI курсів медичного факультету при вивченні дисципліни «Хірургія», зазначено, що вони повинні засвоїти та вивчити наступні практичні методики та навички з «Проктології». Це практична навичка № 103 «Пальцеве обстеження прямої кишки», практична навичка № 104 «Спостереження за хворими у післяопераційному періоді», практична навичка № 105 «Покази до проведення, підготовка хворого та оцінка результатів ректороманоскопії».

З метою вивчення та засвоєння зазначених практичних навичок на базі кафедри хірургії № 2 та кардіохірургії був створений навчально-тренувальний центр з «Хірургії» для навчання студентів IV-VI курсів медичного факультету.

Мета даного навчально-тренувального центру є засвоєння практичних навичок та практичних методик, що застосовуються у практичній діяльності лікаря за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина» щодо обстеження та лікування хворих з проктологічною патологією.

Перед студентами постають наступні завдання: 1) засвоїти і вивчити методику пальцевого обстеження прямої кишки та дати оцінку результатів; 2) вдосконалити вміння вибору оптимальної та раціональної діагностично-лікувальної програми з основних проктологічних захворювань у хворих в післяопераційному періоді; 3) вміти визначати покази до проведення, проводити підготовку хворого та давати оцінку результатів ректороманоскопії.

Освоєння практичної навички чи будь-якого хірургічного прийому тільки на основі вивчення медичної літератури в ніякій мірі не гарантує якісного практичного виконання її в клініці. Тому на базі центру нами запроваджено поетапне оволодіння практичними навичками з проктології.

На першому етапі студенти теоретично вивчають з методичних рекомендацій розпрацьовані алгоритми виконання проктологічного обстеження та лікування хворих, а саме «Пальцеве дослідження прямої кишки», «Спостереження за проктологічними хворими у післяопераційному періоді», «Покази до проведення, підготовка хворого та оцінка результатів ректороманоскопії». У цьому важливе значення має самостійна робота студентів щодо вивчення і оволодіння зазначених питань із залученням інноваційних технологій, використання інтернет-мережі, бази навчальних фільмів кафедри, монотематичних мультимедійних презентацій та стендів.

На допомогу студентам під час вивчення практичних навичок з проктології співробітниками кафедри опубліковано

навчально-методичний посібник з грифом МОЗ України «Хвороби прямої кишки» (2015). В посібнику упорядковані сучасні дані щодо класифікації, діагностики, диференційної діагностики, сучасних методів консервативного й оперативного лікування більшості захворювань прямої кишки та деяких захворювань м'яких тканин ділянок промежини [6].

На другому етапі студент проходить практичне опрацювання методики пальцевого дослідження прямої кишки на медичному навчальному тренажері пальпації пухлин прямої кишки. Даний тренажер призначений для імітації тактильних відчуттів при пальцевому обстеженні прямої кишки у хворих з дистальним розміщенням новоутворень. Він представляє собою імітатор сіднично-анальної ділянки з спеціальними змінними вставками, які легко замінюються. Ці вставки є імітацією анального і ампулярного відділів прямої кишки з найбільш поширеними патологічними утвореннями.

Останнім етапом навчання студентів в навчально-тренувальному центрі є практичне застосування відпрацьованих методів обстеження та лікування хворих під контролем викладача у відділенні проктології Івано-Франківської обласної клінічної лікарні, яке є клінічною базою кафедри хірургії № 2 та кардіохірургії.

Висновки

Аналіз доступної навчально-методичної літератури, багаторічний досвід професорсько-викладацького складу кафедри дозволяє зробити висновок, що вищезазначена система поетапного навчання і оволодіння практичних навичок та методичних вмінь з проктології може бути ефективною в формуванні практичної підготовки студентів вищих медичних навчальних закладів за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина».

Література

1. Медична освіта у світі та в Україні / Ю.В. Поляченко, О.В. Волосовець, В.Ф. Москаленко [та ін.] – Київ: Книга плюс, 2005. – 383 с.
2. Дзяк Г.В. Підготовка кадрів: нові підходи / Г.В. Дзяк // Ваше здоров'я. – 2003. – № 6. – С. 10.
3. Щербань М. Модернізація медичної освіти: шлях до поліпшення здоров'я нації / М. Щербань // Ваше здоров'я. – 2004. – № 9. – С. 6.
4. Мілерян В.С. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять в медичних вузах: Методичний посібник / В.С. Мілерян. – К., 2006. – 84 с.
5. Гірник Г. Є. Етапи та методи формування практичних навичок у студентів на кафедрі дерматології та венерології / Г. Є. Гірник, М. С. Волошинович, І. М. Тороус // Зб. тез доповідей науково-методичної конференції «Досвід впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах Прикарпаття III-IV рівнів акредитації», м. Івано-Франківськ. – 2015. – С. 32.
6. Шевчук І. М. Хвороби прямої кишки: навчально-методичний посібник [І. М. Шевчук, О. В. Новицький, І. Я. Садовий]. – Івано-Франківськ: Видавництво ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет», 2015. – 140 с.

Новицький О.В.

Некоторые вопросы деятельности учебно-тренировочного центра по «Хирургии» на базе кафедры хирургии № 2 и кардиохирургии

Кафедра хирургии № 2 и кардиохирургии
Ивано-Франковский национальный медицинский университет,
Украина

E-mail: onow@ukr.net

Резюме. Важнейшей задачей в подготовке будущего врача-специалиста является формирование систем умений и навыков, составляющих основу профессионального мастерства. В публикации приведены результаты деятельности учебно-тренировочного центра по «Хирургии» на базе кафедры хирургии № 2 и кардиохирургии по освоению и отработке практических навыков по проктологии. Согласно «Сквозной рабочей программы для подготовки студентов медицинских факультетов высших медицинских

учебных заведений IV уровня аккредитации для овладения практическими навыками и методиками, необходимыми для работы на должностях врачей по специальности «Общая практика – семейная медицина» (Киев – 2011), на кафедре разработаны и внедрены алгоритмы выполнения практических навыков по разделу «Проктология».

Ключевые слова: *практические навыки, учебно-тренировочный центр, овладение студентами практических навыков по проктологии.*

O.V. Novitsky

Some Issues of the Activity of the Scientific-and-Practical Centre “Surgery” at the Department of Surgery №2 and Cardiosurgery Ivano-Frankivsk National Medical University, Ivano-Frankivsk, Ukraine, onow@ukr.net

Abstract. The most important task in the preparing of a future

medical specialist is the formation of skills that form the basics of professional mastery. In this publication there are presented the results of the activity of the scientific-practical centre “Surgery” at the Department of Surgery No.2 and Cardiosurgery in mastering and development of the practical skills of proctology. According to “The through-labor program for the training of students of medical faculties of higher medical schools of the 4th level of accreditation for mastering of practical skills and techniques which are necessary to work in positions of physicians in specialty “General practice and family medicine” (Kyiv – 2011), at the department the algorithms of practical skills in the section “Proctology” are being developed and implemented.

Keywords: *practical skills, scientific-practical centre, mastering of practical skills of proctology.*

Надійшла 18.05.2015 року.

УДК 614.23+612.66+364.042

Сем'янчук В.Б.

Необхідність впровадження у тематику циклів на кафедрі дитячих хвороб післядипломної освіти принципів роботи «Клінік, дружніх до молоді»

Кафедра дитячих хвороб післядипломної освіти

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет», Україна

Резюме: У даній статті наведено основні аргументи, що диктують необхідність впровадження у робочі програми для лікарів-інтернів, слухачів циклів ПАЦ та ТУ окремих занять, щодо «Клінік, дружніх до молоді» (КДМ). З метою постійного інформування медичних працівників про дані клініки, удосконалення фахового рівня лікарів, які працюють у КДМ та залучення більшої кількості спеціалістів до співпраці заради єдиної мети - збереження здоров'я молодого покоління. Оскільки, згідно із наказом МОЗ України № 337 від 16.05.2014р. «Про затвердження Плану заходів Міністерства охорони здоров'я України щодо подальшого розвитку медичної допомоги підліткам та молоді на засадах «дружнього підходу» на 2014–2016 роки, необхідно продовжити підготовку кадрів для роботи в КДМ з питань надання медичної допомоги підліткам та молоді на засадах «дружнього підходу».

Ключові слова: *клініки дружні до молоді, підлітки, навчання.*

Рівень соціально-економічного розвитку держави передбачає сукупність багатьох факторів і одним з них є здоров'я населення. На жаль, у нашій країні профілактична медицина розвинута недостатньо. Більшість пересічних громадян звертається за медичною допомогою вже при появі симптомів захворювання. Втішно, що останніми роками у засобах масової інформації все більше уваги привертається до здорового способу життя (ЗСЖ), що передбачає раціональне харчування, активний відпочинок, відмову від шкідливих звичок, тощо. Однак, ця інформація не завжди є доступною та зрозумілою для підлітків, так званих «дорослих дітей». Адже, саме у цьому віці частою є адикція, що провокує асоціальні вчинки, а моделі поведінки, які наслідують молоді люди, будуть впливати на все їхнє життя та здоров'я наступних поколінь [1, 2, 5, 7].

Законом України «Про охорону дитинства» передбачено, що з 2002 року медичне обслуговування дітей підліткового віку перейшло у педіатричну службу. У зв'язку з чим виникло багато спірних питань стосовно законодавчих документів, але залишилась невирішеною проблема спілкування медичних працівників з підлітками [4].

Згідно з даними проекту «Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді» («Health Behaviour in School-aged

Children» — HBSC), що були проведені в Україні у 2010 році, 30% опитаних підлітків повідомляли, що стан їхнього здоров'я «посередній» або «поганий», 41% наголосили, що їх періодично турбує головний біль. Не зважаючи на погане самопочуття, більшість з них не зверталась за медичною допомогою, оскільки не вірили у конфіденційність інформації про яку розповідають лікарю. Тому стає зрозумілим, що у випадку виникнення більш інтимних питань (стосовно контрацепції чи інфекцій, що передаються статевим шляхом) відповіді вони будуть шукати серед однолітків чи в інтернеті [2].

Внаслідок аналізу вищеописаних проблем, які є тільки верхівкою айсбергу, і виникла потреба у підвищенні доступності медичних послуг для підлітків, забезпечення їх конфіденційності та добровільності. Саме «Клініки, дружні до молоді» (КДМ), що створені відповідно до аналогів у більшості країн світу, надають допомогу підліткам та молоді, розуміючи та розділяючи їх проблеми, знаходять спільний шлях для їх вирішення [2, 6]. Важливим аспектом у повноцінному існуванні даних клінік є підготовка персоналу, який вміє та має бажання працювати з дітьми підліткового віку, прагне «доставити» до юних сердець заради попередження ризикованої поведінки та збереження здоров'я останніх.

За матеріалами ЮНІСЕФ, перші моделі служб, які працюють у профілактичному напрямку з підлітками, з 1972 року вже функціонували в США, з 1993 року в - Англії, Швеції та інших країнах. У даний час активно розвиваються і у країнах СНД. Розвиток «дружніх до молоді» послуг рекомендується Європейською стратегією «Здоров'я та розвиток дітей та підлітків», яка прийнята 55 Сесією Регіонального Європейського Комітету ВООЗ (12-15 вересня 2005 року), а також Резолюцією Глобальних консультацій ВООЗ щодо «дружніх до молоді» послуг (березень 2001, Женева) та посібником ВООЗ «Розвиток «дружніх до підлітків» служб охорони здоров'я» (Adolescent Friendly Health Services, Making it Happen) (Женева, 2002) [2, 3, 6].

Саме тому дані заклади повинні відповідати міжнародним стандартам:

- бути доступними (послуги можна отримати у зручний